

Fler 60-talister än 00-talister lagförda för brott vid 20 års ålder

Det har blivit mindre vanligt att lagföras för brott. Bland de som föddes på 1960-talet var det dubbelt så stor andel som hade lagförts vid 20 års ålder, jämfört med när personer födda på 00-talet uppnått 20 års ålder. Det visar en ny kohortstudie som Brå publicerar idag.

En kohortstudie innebär att en grupp unika individer som har vissa gemensamma egenskaper, exempelvis födelseår, följs under en viss tid. I den här studien består kohorterna av samtliga folkbokförda personer födda 1958–2007. Bland dem har 20 procent någon gång lagförts för brott. Det är betydligt vanligare bland männen (30 %) än bland kvinnorna (10 %) att lagföras, men varierar mellan födelseåren.

När personerna födda på 1960-talet var 15 år hade ungefär 3 procent av dem lagförts för brott. När de var 20 år var andelen drygt 15 procent och när de var 60 år hade andelen stigit till ungefär 30 procent. Andelen som lagförts någon gång är som lägst för personer födda 2000–2007. När de var 15 år hade knappt 2 procent lagförts för brott och vid 20 års ålder var andelen drygt 7 procent, det vill säga en ungefär hälften så stor andel jämfört med när personer födda på 1960-talet lagfördes vid samma ålder.

Under den studerade perioden (1973–2023) var stöldbrott och brott mot trafikbrottslagen de vanligaste brotts typerna att lagföras för. Upp till 25 års ålder var brott mot trafikbrottslagen de vanligaste brotten som 1950- och 1960-talister lagfördes för. Personer födda på 1970- och 1980-talen lagfördes i störst utsträckning för stöld, upp till de var 25 år. Medan personer födda på 1990-talet oftast lagfördes för ringa narkotikabrott, upp till 25 års ålder.

– Ändringar i lagstiftningen över tid kan till stor del påverka hur många som lagförs inom en viss brottskategori. Det gäller inte minst kriminaliseringen av eget bruk av narkotika år 1988 som resulterade i att andelen lagförda för narkotikabrott ökade. Något annat som kan påverka hur många som lagförs för olika typer av brott är polisens prioriteringar, till exempel av trafikkontroller, säger Martin Jonasson, statistiker, Brå.

För personerna i kohorterna födda 1984 – 2007 är det möjligt att redovisa resultaten efter födelsebakgrund. Andelen lagförda för brott var större bland utrikesfödda både upp till 20 och 25 års ålder än bland inrikesfödda med en eller två utrikesfödda föräldrar. Lägst andel lagförda återfinns bland inrikesfödda med två inrikesfödda föräldrar.

Fakta

I rapporten *Födelsekohortstatistik* samt fokusrapporten *Andel av befolkningen som har lagförts för brott*, har Brå undersökt lagföringsbeslut bland folkbokförda personer födda 1958 – 2007, som lagförts någon gång under perioden 1973 – 2023.

Kontakt

- Martin Jonasson, statistiker: martin.jonasson@bra.se, 08-527 58 504
- Charlotta Lindström, statistiker: charlotta.lindstrom@bra.se, 08-527 58 416